

Bank Spółdzielczy w Białogardzie

Spółdzielcza Grupa Bankowa

INFORMACJA

Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU

BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W BIAŁOGARDZIE

według stanu na dzień 31.12.2018 roku

I. WSTĘP

1. Niniejsza informacja została opracowana w celu realizacji „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Białogardzie”, wprowadzonych Uchwałą Zarządu Nr 95/2018 z dnia 12.12.2018 r., zatwierdzonych Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 33/2018 z dnia 18.12.2018 r. oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR), stanowiącego podstawę prawną na dzień sporządzenia niniejszej informacji, tj. na 31.12.2018 r.

2. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Białogardzie z siedzibą w Białogardzie przy ul. Kochanowskiego 6, 78-200 Białogard wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Koszalinie, Wydział IX Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000104491. Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 672-00-11-615.

W 2018 roku BS w Białogardzie prowadził działalność poprzez swoje placówki:

Centrala - ul. Kochanowskiego 6, 78-200 Białogard

[http: www.bsbialogard.pl](http://www.bsbialogard.pl) e-mail: centrala@bsbialogard.pl

Oddział w Barwicach

ul. Bankowa 9, 78-460 Barwice

Filia w Grzmiącej

ul. Kolejowa 7

Punkt Obsługi Klienta w Barwicach

pl. Wolności 12

Oddział w Białogardzie

ul. Kochanowskiego 6, 78-200 Białogard

Punkt Obsługi Klienta w Białogardzie

ul. Szosa Połczyńska 1(Kaufland)

Punkt Obsługi Klienta w Białogardzie

ul. 1 Maja 18 (Urząd Miasta)

Oddział w Dygowie

ul. Kolejowa 14, 78-113 Dygowo

Punkt Obsługi Klienta w Kołobrzegu

ul. Źródłana 5

Punkt Obsługi Klienta w Ustroniu Morskim

ul. Wojska Polskiego 15 N

Punkt Obsługi Klienta w Ustroniu Morskim

ul. Rolna 2 (Urząd Gminy)

Oddział w Karlinie

ul. Koszalińska 33, 78-230 Karlino

Punkt Obsługi Klienta w Biesiekierzu

76-039 Biesiekierz (Urząd Gminy)

Oddział w Tychowie

ul. Dworcowa 9a, 78-220 Tychowo

Punkt Obsługi Klienta w Tychowie

ul. Bobolicka 17 (Urząd Gminy),

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Bank Spółdzielczy w Białogardzie na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją.

II. CELE I ZASADY POLITYKI ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI (art. 435 CRR)

Informacje ogólne

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Białogardzie” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Białogardzie na lata 2016 - 2018 r.”, która podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji; przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku. Uchwałą Nr 2/2019 z dnia 12 lutego 2019 roku Rada Nadzorczą Banku zatwierdziła „Strategię działania Banku Spółdzielczego w Białogardzie na lata 2019 – 2021”
2. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Białogardzie” jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Białogardzie”, „Procedurą planowania (...)”, a także Zasadami, które są dedykowane zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyk bankowych.
3. „Strategia zarządzania ryzykiem (...)” zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Białogardzie”. Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi na dzień ogłoszenia informacji zawarty jest w Załączniku nr 3.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorczą, działając wg Statutu Banku biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia

i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu i Zarządu. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, oceny następczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej.

- 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) W obrębie Rady Nadzorczej został utworzony Komitet audytu.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku (w tym Komitetu audytu) jest sformalizowany i objęty odpowiednim Regulaminem „System informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Białogardzie” definiującym: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. ZAKRES STOSOWANIA

Bank nie posiada podmiotów zależnych, w związku z tym nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. FUNDUSZE WŁASNE

Bank Spółdzielczy w Białogardzie definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2015 r., w szczególności postanowieniami Rozporządzenia 575/2013 i Prawa Bankowego. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 473 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 r.

Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1. kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy - fundusz udziałowy Banku od 1 stycznia 2014 roku nie spełnia warunku zawartego w art. 28 ust. 1 lit. e CRR, który mówi, że instrumenty w kapitale podstawowym Tier I muszą spełniać warunek „wieczystości”; w związku z tym Bank, zgodnie z zapisami CRR usuwa stopniowo z funduszy własnych fundusz udziałowy. Bank wykazuje fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych, w ramach korekt okresu przejściowego, według następujących zasad:

- a. podstawą obliczeń do wyznaczenia podstawy amortyzacji jest lista udziałowców oraz kwota opłaconych przez nich udziałów według stanu na 31.12.2011 r. z uwzględnieniem wpłat i wypłat udziałów zadeklarowanych na 31.12.2011 r., opłaconych i wypłaconych najpóźniej do 31.12.2012 r.;
 - b. kwota podstawy amortyzacji obliczona zgodnie z pkt 1) jest stała;
 - c. wykazywaną w okresie przejściowym wartością funduszu udziałowego jest mniejsza z kwot:
 - wartość podstawy amortyzacji obliczona zgodnie z pkt 1) i 2) pomniejszona o wypowiedziane udziały znajdujące się w podstawie amortyzacji, o które za zgodą KNF zostały umniejszone fundusze własne,
 - wartość podstawy amortyzacji obliczona zgodnie z pkt 1) i 2) przemnożona przez wartości procentowe, które wynoszą w kolejnych latach odpowiednio: 2018 – 40%, 2019 – 30%, 2020 – 20%, 2021 – 10%, oraz 0% od dnia 01.01.2022.
 - d. Bank do umniejszania funduszy w trakcie poszczególnych lat stosuje amortyzację jednorazową, to znaczy stosownych pomniejszeń dokonuje na początku roku kalendarzowego,
- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
2. pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe¹ (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I; h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;

3. Kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
 - a) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;
4. pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.

Kapitał Tier II Banku obejmuje:

- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
- 2) pożyczki podporządkowane;
- 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
- 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia nr 1423/2013, poniżej zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący załącznik nr 6 do Rozporządzenia nr 1423/2013. W celu przejrzystości danych zawartych w poniższej tabeli zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem załącznika nr 6.

Zestawienie poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2018 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie		Kwota w dniu ujawnienia	Opis pozycji	Odniesienie do CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	21 411,42	Kapitał rezerwowy obejmujący fundusz zasobowy tworzony z podziału zysku netto za ubiegłe lata oraz wpłat wpisowego	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3

3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	153,52	Fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 305,00	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony z podziału zysku netto	Art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	278,75	Wartość zadeklarowanych i wpłaconych udziałów członkowskich na dzień 31.12.2011r. z uwzględnieniem amortyzacji dziennej w wys. 20% w 2014r., 10% w 2015r., 10% w 2016r. i 10% w 2017r.	Art. 486 ust. 2
5	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 16,92	Wartość netto posiadanych przez Bank wartości niematerialnych i prawnych	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
6	Kapitał podstawowy Tier I	23 131,77		
7	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	0,00	Wartość pożyczki podporządkowanej	Art. 62, 63
8	Kapitał Tier II	0,00		
9	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	23 131,77		

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

V. WYMOGI KAPITAŁOWE

- Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
 - metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w §501 Rozporządzenia CRR.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MSP) dla każdej z klas ekspozycji wg stanu na 31.12.2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	444
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 251
6.	Ekspozycje detaliczne	4 292
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 769

8.	Ekspozycje których zobowiązania dotyczy niewykonanie zobowiązania	175
9.	Ekspozycje kapitałowe	159
10.	Inne ekspozycje	518
RAZEM		8 610

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka (na 31.12.2018)

Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł.)
ryzyko rynkowe	0
ryzyko kredytowe	8 610
przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0
przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
ryzyko operacyjne	1 405
Łączny wymóg na ryzyka FILARU II	10 015
Redukcja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego	4
ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
ryzyko koncentracji zaangażowań	0
ryzyko płynności	0
ryzyko wyniku finansowego	0
ryzyko kapitałowe	0
pozostałe ryzyka	0
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	10 019
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	10 019
Współczynnik wypłacalności [%]	18,48
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	18,47

VI. EKSPOZYCJE NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA

Nie dotyczy

VII. BUFORY KAPITAŁOWE

Nie dotyczy

VIII. WSKAŹNIK GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO

Nie dotyczy

IX. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO

Definicja należności przeterminowanych

Bank Spółdzielczy w Białogardzie kwalifikuje ekspozycję jako przeterminowaną w przypadku, gdy kredytobiorca nie dokonał płatności dotyczącej kapitału i/lub odsetek w umownym terminie wymagalności. Bank prezentuje całą ekspozycję jako przeterminowaną, bez względu na fakt, czy opóźnienie płatności dotyczy całej ekspozycji, czy tylko jej części (raty).

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.2019.520) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Identyfikacja i klasyfikacja ekspozycji zagrożonych utratą wartości

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) Kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 2) W odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych:

1. na podstawie kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w okresach miesięcznych,
2. na podstawie kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika :
 - 1) co najmniej raz w roku w przypadku klientów i podmiotów powiązanych, których łączne zaangażowanie nie przekracza kwoty 1.000.000,00 zł i zakwalifikowanych do kategorii ryzyka „normalna”,
 - 2) co najmniej raz na kwartał w przypadku klientów i podmiotów powiązanych:
 - a) zakwalifikowanych do kategorii ryzyka „normalna”, których łączne zaangażowanie w Banku jest równe lub przekracza kwotę 1.000.000,00 zł, lub
 - b) zakwalifikowanych do kategorii ryzyka „pod obserwacją” i grupy „zagrożonych” (bez względu na wysokość zaangażowania).
 - 3) opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2019.520) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2017 roku do 31.12.2018 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r.	Średnia kwota w okresie od 31.12.2017 r. do 31.12.2018 r.
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 342	1 315
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	30 960	31 005
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	40	36
4.	ekspozycje wobec instytucji	140 439	127 977
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	21 227	19 889
6.	ekspozycje detaliczne	86 073	82 954
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	30 104	29 631
8.	ekspozycje których zobowiązania dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 266	3 213
9.	ekspozycje kapitałowe	1 992	1 992
10.	inne ekspozycje	10 870	9 820
RAZEM		325 313	307 832

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczególnymi podziałami w stosowanych przypadkach.

Bank Spółdzielczy w Białogardzie prowadzi swoją działalność na obszarze działania zgodnym ze Statutem na terenie powiatów: białogardzkiego, kołobrzесьkiego, szczecineckiego i koszalińskiego; Bank działa również na terenie powiatów: gryfickiego, świdwińskiego, drawskiego, złotowskiego, człuchowskiego, bytowskiego, słupskiego, sławieńskiego i miasta Koszalin. Biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane.

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach.

Struktura zaangażowania Banku według typu kontrahenta w rozbięciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawiają poniższe tabele:

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Banki Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	142 623 142 623
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone - w tym zaangażowanie pozabilansowe	1 769 1 769 117
3.	Pomocnicze instytucje finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym - w tym zaangażowanie pozabilansowe		144 392 117

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone - w tym zaangażowanie pozabilansowe	0 0 0 0 0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone - w tym zaangażowanie pozabilansowe	13 106 12 468 0 638 1 942
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone - w tym zaangażowanie pozabilansowe	16 900 15 967 91 842 5 660
4.	Osoby prywatne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone - w tym zaangażowanie pozabilansowe	53 153 52 821 82 250 2 219
5.	Rolnicy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	55 761 50 602 1 851 3 308

	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	3 603
6.	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 229
	Należności normalne	2 229
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	86
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		141 149
- w tym zaangażowanie pozabilansowe		13 510

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	23 550
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
- w tym zaangażowanie pozabilansowe	4 000
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	23 550
- w tym zaangażowanie pozabilansowe	4 000

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach według stanu na dzień 31.12.2018 roku:

Lp.	Branże	Wartość w tys. Zł
1.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	55 427
	Należności normalne	49 996
	Należności pod obserwacją	1 981
	Należności zagrożone	3 450
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	3 751
2.	Przetwórstwo przemysłowe	6 905
	Należności normalne	5 856
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	1 049
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	491
3.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, wodę	150
	Należności normalne	150
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	104
4.	Budownictwo	6 351
	Należności normalne	6 136
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	215
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	3 453
5.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5 277
	Należności normalne	5 070
	Należności pod obserwacją	68
	Należności zagrożone	139
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	1 474
6.	Hotele i restauracje	4 758
	Należności normalne	4 705
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	53
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	1 236
7.	Transport, gospodarka magazynowa	1 350
	Należności normalne	1 328
	Należności pod obserwacją	22
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	354

8.	Pośrednictwo finansowe	312
	Należności normalne	312
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	231
9.	Obsługa i usługi związane z nieruchomościami	5 965
	Należności normalne	5 965
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	141
10.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	23 550
	Należności normalne	23 550
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	4 000
11.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	0
12.	Działalność usługowa pozostała	1 501
	Należności normalne	1 485
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	20
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	56
13.	Inne	53 153
	Należności normalne	52 903
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	250
	- w tym zaangażowanie pozabilansowe	2 219
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym i budżetowym		164 699
- w tym zaangażowanie pozabilansowe		17 510

Strukturę ekspozycji Banku według okresów zapadalności w podziale na typy kontrahentów wg stanu na dzień 31.12.2018 roku:

Typ kontrahenta	1 - 30 dni	1 - 3 m-cy	3 - 6 m-cy	6 - 12 m-cy	1 - 3 lat	3 - 5 lat	5 - 10 lat	10 - 20 lat	powyżej 20 lat	Razem
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	278	197	1 440	750	2 584	2 157	2 452	1 306	0	11 164
Gospodarstwa domowe	3 138	2 342	4 027	9 385	26 877	18 858	24 812	19 442	5 451	114 332
Sektor budżetowy	42	260	761	1 232	8 771	3 187	3 827	1 470	0	19 550
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	36	92	107	208	530	413	647	110	0	2 143
Razem	3 494	2 891	6 335	11 575	38 762	24 615	31 738	22 328	5 451	147 189

Struktura należności dla całego portfela kredytowego według stanu na dzień 31.12.2018 r.

Lp.		Wartości w tys. zł
1.	Należności normalne	140 150
	Kredyty w rachunku bieżącym	5 960

	Pozostałe kredyty i inne	134 190
	Kredyty przeterminowane (wartość bilansowa brutto)	829
	Rezerwy celowe / odpisy aktualizacyjne	199
	Korekta wartości	1 441
	Odsetki	187
2.	Należności pod obserwacją	2 001
	Kredyty pod obserwacją	2 001
	Kredyty przeterminowane (wartość bilansowa brutto)	37
	Rezerwy celowe / odpisy aktualizacyjne	241
	Korekta wartości	19
	Odsetki	1
3.	Należności zagrożone	5 038
	Kredyty poniżej standardu	3 425
	Kredyty wątpliwe	0
	Kredyty stracone	1 613
	Kredyty przeterminowane (wartość bilansowa brutto)	2 291
	Rezerwy celowe / odpisy aktualizacyjne	4 044
	Korekta wartości	31
	Odsetki	573
RAZEM		147 189

Zestawienie zmian stanów korekt i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznawaną utratą wartości:

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego	Wymagany poziom rezerw na koniec roku obrotowego na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 litera c) Ustawy
1	2	3	4	5	6	7
Należności normalne						
- sektor niefinansowy	169 517,72	163 703,65	66,13	134 561,09	198 594,15	198 594,15
Należności pod obserwacją	12 056,50	309 841,63	0,00	80 398,36	241 499,77	241 499,77
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	12 056,50	309 841,63	0,00	80 398,36	241 499,77	241 499,77
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności poniżej standardu	1 334 469,94	1 239 712,92	0,00	711 335,99	1 862 846,87	1 862 846,87
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	1 334 469,94	1 239 712,92	0,00	711 335,99	1 862 846,87	1 862 846,87
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Należności wątpliwe	34 862,53	82 415,35	0,00	117 277,88	0,00	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	34 862,53	82 415,35	0,00	117 277,88	0,00	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	2 553 895,61	113 058,64	0,00	486 075,01	2 180 879,24	2 180 879,24
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	2 553 895,61	113 058,64	0,00	486 075,01	2 180 879,24	2 180 879,24
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0	0

Bank nie pomniejszył podstawy tworzenia rezerw celowych z tytułu otrzymanych zabezpieczeń.

X. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ

w złotych

Formularz A - Aktywa					
		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	0,00		306 518 381	
030	Instrumenty kapitałowe			1 991 700	
040	Dłużne papiery wartościowe np. obligacje SP zastawione jako zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez Bank			7 422 409	
120	Inne aktywa np. portfel kredytowy, na którym została ustanowiona cesja wierzytelności na zabezpieczenie kredytu rewolwingowego z SGB-Banku			10 877 854	
Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>		
		010	040		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank				
150	Instrumenty kapitałowe				
160	Dłużne papiery wartościowe				
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		293 599 277		
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		0,00	0,00	
Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					

		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	0,00	0,00
Formularz D - Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne			

XI. KORZYSTANIE Z ECAI

Nie dotyczy

XII. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE

L.p	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	0
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

Bank wyznacza wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe.

XIII. RYZYKO OPERACYJNE

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest regulacyjny wymóg kapitałowy, obliczony zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 1 405 tys. zł.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z jednoczesnym zrealizowaniem się potencjalnych zdarzeń operacyjnych, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest średnie lub wysokie;
- 2) skutki ekonomiczne są wysokie.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego odbywa się za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym RIRO, który umożliwia rejestrację, analizę, pomiar i monitorowanie ryzyka.

W 2018 r. zarejestrowano łącznie 1 358 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat potencjalnych i rzeczywistych 30 tys. zł. (limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony).

L.p.	Rodzaj zdarzenia	Ilość incydentów	Straty w tys. zł
1	Oszustwo wewnętrzne	0	0
2	Oszustwo zewnętrzne	5	0,6
3	Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	1	0,3
4	Klienci, produkty i praktyka biznesowa	0	0
5	Uszkodzenia aktywów	0	0

6	Zakłócenia działalności i błędy systemów	87	7,2
7	Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	1 265	21,9
	Razem	1 358	30,0

Ryzyko operacyjne monitorowane jest we wszystkich obszarach działania Banku, z zastosowaniem mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W Banku Spółdzielczym w Białogardzie zinwentaryzowano procesy bankowe, do których przypisano właścicieli. Z pośród zinwentaryzowanych w Banku procesów wyznaczono procesy krytyczne z punktu widzenia ciągłości działania Banku oraz procesy kluczowe dla realizacji strategii Banku. Funkcjonujący w Banku plan utrzymania ciągłości działania, zapewnia szybkie wznowienie procesów bankowych poprzez odtworzenie w pierwszej kolejności najważniejszych funkcji biznesowych realizowanych przez Bank w przypadku zaistnienia poważnej awarii lub katastrofy.

XIV. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM

Bank stosuje zasady (politykę) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodne z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 351) oraz z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 329, z późn. zm.), w tym: zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych.

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji innych, niż kapitałowe, ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne).

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie.

L.p.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1.	Akcje w SGB-Banku S.A. w Poznaniu	-	1 990 700 zł

W portfelu Banku na dzień 31.12.2018 r. znajduje się 19.907 akcji Banku Zrzeszającego SGB-Banku S.A. w Poznaniu o wartości nominalnej 100 zł za sztukę. Bank posiada udział w TUV Poznań na kwotę 1.420,00 zł, udziały w BSM Białogard na kwotę 0,50 zł oraz udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony SGB na kwotę 1.000,00 zł.

Obligacje komunalne według stanu na dzień 31.12.2018 r.:

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość obligacji (w sztukach)	Wartość bilansowa w tys. zł.	Cel nabycia
1.	Obligacje JST	7 600	7 600	Zysk z inwestycji
	Razem	7 600	7 600	-

Według stanu na dzień 31.12.2018 roku Bank nie posiadał innych papierów wartościowych.

XV. EKSPozyCJE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o niustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oparty jest m.in. na następujących założeniach:

- 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- 2) do oceny tego ryzyka Bank wykorzystuje również inne dodatkowe metody, np. badania symulacyjne zmian w przychodach odsetkowych, zmian w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmian w wyniku odsetkowym,
- 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,
- 4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach i strukturze aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach czasowych oraz niekorzystnymi i trudnymi do przewidzenia zmianami rynkowych stóp procentowych.

Bank dążyć będzie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym od zakładanego.

Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej odbywa się z częstotliwością kwartalną.

Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- 1) co kwartał - nadzorującemu członkowi Zarządu Banku,
- 2) co kwartał - Zarządowi Banku,
- 3) co pół roku - Radzie Nadzorczej Banku

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez kierownictwo instytucji, z podziałem na poszczególne waluty

Bank wyznacza limit zmian wyniku odsetkowego na skutek występującego w Banku niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych oraz na skutek występującego w Banku ryzyka bazowego, w okresie 12 miesięcy od daty analizy ryzyka stopy procentowej, przy zastosowaniu metody luki.

Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2018 r. wykazała, że wielkość potencjalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy - uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania pod wpływem zmian rynkowych stóp procentowych oraz ryzyko bazowe, a więc nierównomierne zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w Banku przy założonej szokowej zmianie stóp procentowych o 200 p.b wyniosłaby (z uwzględnieniem pozycji oprocentowanych poniżej zakładanej skali zmiany stóp):

Zmiana oprocentowania (w punktach bazowych)	Zmiana wyniku odsetkowego	Zmiana wyniku odsetkowego w odniesieniu do funduszy własnych
2,00	1 528	6,6%
1,00	764	3,3%
0,50	382	1,7%
0,25	191	0,8%
-0,25	-220	-1,0%
-0,50	-509	-2,2%
-1,00	-1 148	-5,0%
-2,00	-2 324	-10,0%

- przy wzroście stóp rynkowych – wzrost wyniku odsetkowego o 1.528 tys. zł (tj. 6,6% funduszy własnych Banku),
- przy spadku stóp rynkowych – spadek wyniku odsetkowego o 2.324 tys. zł. (tj. 10,0 % funduszy własnych Banku).

XVI. EKSPOZYCJE NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE

Bank Spółdzielczy w Białogardzie nie posiada ekspozycji sekurytyzacyjnych.

XVII. POLITYKA WYNAGRODZEŃ OSÓB MAJĄCYCH ISTOTNY WPŁYW NA PROFIL RYZYKA W BANKU

Realizując zapisy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz. U. z 2017 r., poz. 637) zwanym dalej Rozporządzeniem, dokonano oceny obowiązującego w Banku, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka.

Bank stosując wskazaną w Rozporządzeniu zasadę proporcjonalności wprowadził „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Białogardzie” zwaną dalej „Polityką”.

Celem wprowadzenia Polityki jest:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego w Białogardzie akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
- 2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.

Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej z §29 ust. 2 Rozporządzenia, tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Zgodnie z określoną w Rozporządzeniu zasadą proporcjonalności i przeprowadzoną przez Bank oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się członków Zarządu.

Przyjęto, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu, którym powierzono funkcje Prezesa Zarządu, Wiceprezesa Zarządu lub Członka Zarządu. Wynagrodzenie osób mających istotny wpływ na profil Banku obejmuje składniki stałe (wynagrodzenie zasadnicze, dodatki do wynagrodzenia zasadniczego, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu Pracy i innych obowiązujących przepisów lub „Regulaminu wynagradzania pracowników Banku Spółdzielczego w Białogardzie”) oraz składniki zmienne (premię roczną) . Stałe składniki wynagrodzenia członków Zarządu stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu od każdej z osób zajmującej stanowisko mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Członkowie Zarządu zobowiązane są do niekorzystania z indywidualnych ubezpieczeń dotyczących wynagrodzenia i odpowiedzialności w celu podważenia skutków uwzględniania ryzyka w ramach realizacji Polityki.

Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może przekroczyć 10% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto za dany rok podlegający ocenie.

Premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasady przyznawania i wypłacania premii rocznej”. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku oraz ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza. Ocena dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca drugiego kwartału roku następującego po okresie oceny i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednia lata.

Ocena wyników całego Banku obejmuje koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej. Ocenie podlegają wskaźniki Banku osiągnane w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata, w zakresie:

- 1) zysku netto,
- 2) wskaźnika należności zagrożonych,
- 3) łącznego współczynnika kapitałowego,
- 4) wskaźnika płynności LCR.

Przy ocenie indywidualnych wyników pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekt realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie,
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji,
- 3) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

1. Wskaźniki finansowe podlegające ocenie osiągną poziom:
 - 1) zysk netto - nie niższy niż 80% zaplanowanego poziomu w planie finansowym danego roku;
 - 2) wskaźnik należności zagrożonych - nie wyższy niż poziom limitu przyjęty w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB;
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy - nie niższy niż poziom limitu przyjęty w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB;
 - 4) wskaźnik płynności LCR - nie niższy niż poziom limitu przyjęty w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB.
2. W przypadku indywidualnej oceny pracy członka Zarządu:
 - 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
 - 2) członek Zarządu uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji,

- 3) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.
3. Zasady przyznawania i wypłaty premii rocznej:
 - 1) Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
 - 2) Przyjęto, że kwota premii rocznej dla członka Zarządu Banku nie może być większa niż 50% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
 - 3) Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej dla poszczególnych członków Zarządu Banku w przypadku oceny pozytywnej.
 - 4) Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku: nieobecności członka Zarządu w pracy powyżej 3 dni w miesiącu z powodu pobierania zasiłków i wynagrodzenia za czas choroby lub przebywania na urlopie bezpłatnym.
 - 5) Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - a. negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
 - b. zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych, o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe,
 - c. zagrożenia upadłością,
 - d. gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znacznej straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania,
 - e. nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękopmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Przyznana członkowi Zarządu premia roczna jest wypłacana jednorazowo w formie pieniężnej, w terminie 5 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.

Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu w trakcie okresu podlegającego ocenie.

Wartość wynagrodzeń czterech członków Zarządu (w tym jednego, który w styczniu 2018 r. odszedł na emeryturę) za rok obrotowy 2018 wyniosła 575.378,85 zł.

XVIII. RYZYKO PŁYNNOŚCI

1. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku polityce zarządzania ryzykiem płynności;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
- 3) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

Komórka Monitorująca ryzyko płynności, wykonujące zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;

- 2) zgłasza potrzebę zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- 10) opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 11) opracowuje propozycje rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 12) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Zespół sprawozdawczo - księgowy – będący Komórką Zarządzającą ryzykiem płynności, wykonujący zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
- 3) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR.

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu Awaryjnego;
- 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

1. Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania.

Głównym źródłem finansowania działalności jest zdywersyfikowana baza depozytowa, obejmująca wszystkie główne segmenty klientów:

- a) przedsiębiorstwa, spółdzielnie, spółki prywatne oraz państwowe,
- b) przedsiębiorców indywidualnych,
- c) rolników
- d) osoby prywatne,
- e) instytucje niekomercyjne,
- f) jednostki budżetowe

Stabilność bazy depozytowej jest wspierana przez szeroką i różnorodną ofertę produktową. Bank realizując swą misję pozyskiwania depozytów w celu sfinansowania działalności kredytowej, oprócz oferowania standardowych produktów wychodzi naprzeciw oczekiwaniom klientów i dostosowuje produkty do sygnałów i oczekiwań rynku. Poznawanie, czy kreowanie potrzeb klientów odbywa się przy wykorzystaniu przez Bank istniejących narzędzi i działań rynkowych.

2. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się w sposób scentralizowany i niezależny od jednostek podejmujących ryzyko. Funkcje skarbowe to zadania wykonywane przez komórkę zarządzającą, natomiast funkcje zarządzania płynnością to zadania wykonywane przez komórkę monitorującą.

3. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeczenia.

Bank Spółdzielczy w Białogardzie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

W ramach umowy Zrzeszenia, Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- a) prowadzi rozliczenia pieniężne Banku,
- b) zabezpiecza Bank przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- c) zabezpiecza płynność śróddzienną,
- d) prowadzi rachunki bieżące Banku,
- e) udziela w miarę występujących potrzeb kredytów w rachunku bieżący oraz kredytu rewolwingowego,
- f) gromadzi nadwyżki środków Banku,
- g) prowadzi rachunek rezerwy obowiązkowej.

Spółdzielnia Ochrony zapewnia płynność i wypłacalność każdego Uczestnika. Bank zobowiązany jest do zdeponowania i utrzymywania określonej kwoty środków na wyodrębnionym rachunku bankowym.

4. Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku.

Na dzień 31.12.2018 r. nadzorcze miary płynności kształtowały się poprawnym poziomem. Luka płynności krótkoterminowej M1 wyniosła: 58.931 tys. zł,

lp.	Nazwa	minimum	wielkość
1.	Luka płynności krótkoterminowej (M1)	0	58.931
2.	współczynnik płynności krótkoterminowej (M2)	1,00	1,86
3.	współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (M3)	1,00	3,11
4.	współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4)	1,00	1,64
5.	Wskaźnik LCR	100 %	189 %

5. Dodatkowe zabezpieczenia płynności w ramach zrzeczenia.

Bank w ramach zrzeczenia w celu utrzymania płynności może skorzystać ze środków Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym lub rewolwingowego oraz kredytów długoterminowych na finansowanie działalności kredytowej lub innego celu.

W przypadku niebezpieczeństwa utraty płynności lub wypłacalności w ramach Spółdzielczego Systemu Ochrony, Spółdzielnia może udzielić Bankowi zwrotnej pomocy finansowej, w szczególności w formie:

- a) pożyczki płynnościowej,
- b) pożyczki restrukturyzacyjnej,

- c) kaucji,
- d) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- e) nabycia wierzytelności,
- f) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
- g) objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku,
- h) wniesienia wkładów pieniężnych do Banku,
- i) objęcia akcji w celu zwiększenia funduszy własnych Banku.

6. Aspekty ryzyka płynności, na które bank jest narażony i które monitoruje:

- a) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- b) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- c) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- d) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- e) brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełniania na poziomie indywidualnym),
- f) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- g) wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,

7. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- c) różne terminy wymagalności depozytów,
- d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

8. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- b) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- c) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- d) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- e) utrzymywanie Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- f) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- g) systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

9. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

- a) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w danym dniu;
- b) płynność bieżąca - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- c) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;

- d) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;;
- e) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- f) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- g) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;
- h) luka płynności - zestawienie niedopasowania terminów płatności (zapadalności i wymagalności) aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, po ich uprzednim urealnieniu.

10. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Bank Spółdzielczy w Białogardzie nadwyżki środków inwestuje w najbardziej płynne aktywa, które zapewniają utrzymanie płynności.

Terminy, na które zakładane są lokaty w Banku Zrzeszającym uzależnione są od:

- a) planowanych przepływów pieniężnych;
- b) prognozy stóp procentowych na rynku międzybankowym;
- c) utrzymywania odpowiedniego poziomu nadzorczej normy płynności krótkoterminowej;
- d) polityki promowania lokat ustalonej dla banków spółdzielczych przez Bank Zrzeszający.

11. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów, procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

12. Opis scenariuszy testów warunków skrajnych.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

- a) wrażliwości – w oparciu o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;
- b) scenariuszowe – w oparciu o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- c) odwrócone – w oparciu o które określany jest poziom spadku wartości aktywów, który spowodowałby sytuację niewypłacalności Banku oraz określany jest poziom wzrostu kredytów długoterminowych, który spowodowałby przekroczenie limitu luki niedopasowania dla przedziału powyżej 5 lat.

13. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych.

Zgodnie z obowiązującymi Zasadami zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Białogardzie uwzględniającymi zapisy Rekomendacji P plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

14. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniem na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- a) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- b) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
 - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
 - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
 - przyrostu depozytów.

Do aktywów, o których mowa w pkt. a) mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- a) brak obciążeń;
- b) wysoka jakość kredytowa;
- c) łatwa zbywalność;
- d) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- e) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie.

15. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia

Bank ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego oraz Systemu Ochrony SGB. Szczegółowo transfer płynności przedstawiono w pkt. 7.

16. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- a) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- b) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- c) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- d) analizy wskaźników płynności;
- e) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) stopnia przestrzegania limitów.

XIX. DŹWIGNIA FINANSOWA

Wyliczenia wskaźnika dźwigni finansowej na dzień 31 grudnia 2018 r. dokonano w oparciu o postanowienia Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni.

Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału instytucji podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej tej instytucji i wyraża się jako wartość procentową.

Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni w zł

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	311 275 917
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	0,00

3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	0,00
5	Korekta z tytułu transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	0,00
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	0,00
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0,00
7	Inne korekty	0,00
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	311 275 917

Tabela LRCOM: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	307 679 213
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-16 920,00
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	307 662 293
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	0,00
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	0,00
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	0,00
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych jeżeli odliczono je od kwoty aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0,00
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	0,00
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0,00
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	0,00
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	0,00
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)	0,00
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania) po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	0,00
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	0,00
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	0,00
EU-	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów	0,00

14a	wartościowych: ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429 ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
15	Ekspozycja z tytułu transakcji zawieranych przez pośrednika	0,00
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0,00
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)	0,00
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	17 651 796
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-14 038 172
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	3 613 624
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie z ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	0,00
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) (bilansowe i pozabilansowe)	0,00
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	23 131 772
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	311 275 917
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	7,43
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	307 662 293
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	307 662 293
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 342 162
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	27 000 725
EU-7	Instytucje	140 439 203
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	28 706 669
EU-9	Ekspozycje detaliczne	76 104 487
EU-10	Przedsiębiorstwa	19 041 324
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 166 200
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	12 861 523

Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

		Dowolny format
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	

XX. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach / komórkach / zespołach / stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1. funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
2. stanowisko kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności, którego zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada stanowisko kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, stanowiska kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada

Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności stanowiska kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności, będącego komórką do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracownika komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracownika tej komórki.

Informację sporządzili:

Karol Paszkowski
Paulina Wicik
Piotr Zaziemski
Anna Kluczyńska

Białogard, dnia 30 kwietnia 2019 r.

Informację zatwierdził: **Zarząd Banku Spółdzielczego w Białogardzie**

/-/ Ireneusz Górski
/-/ Dorota Maroń
/-/ Agnieszka Kozakiewicz

Białogard, dnia 14.05.2019 r.

Informację akceptowała: **Rada Nadzorcza**

Białogard, dnia 31.05.2019 r.

Załącznik nr 1

INFORMACJA O STRATEGII I CELACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

Bank Spółdzielczy w Białogardzie wprowadził system zarządzania ryzykiem, obejmujący identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wdrożył proces szacowania kapitału wewnętrznego zapewniający jego adekwatność do profilu ryzyka Banku. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)");
 - b) działalność stanowiska kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu:

- 1) **pierwszego** funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Oddziały/filie/punkty obsługi klienta,
 - b) Zespół wsparcia sprzedaży,
 - c) Zespół działalności kredytowej;
- 2) **drugiego** funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół analiz i oceny ryzyka bankowego,
 - b) Zespół sprawozdawczo-księgowy,
 - c) Stanowisko ryzyka kredytowego,
 - d) Stanowisko monitoringu i windykacji,
 - e) Stanowisko obsługi informatycznej,
 - f) Zespół organizacyjno-administracyjny;
 - g) Stanowisko kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,

- d) sprzedaż kredytów,
- e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
- f) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego,
- g) administrowanie bezpieczeństwem informacji.

Członkiem Zarządu nadzorującym zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku jest Prezes Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa w Strategii zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a);
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;

- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

- 1) na pierwszym poziomie;
- 2) na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a), przy czym nadzór nad tym poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu (Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku).

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację wyznaczonych celów oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ryzyka istotne w procesie zarządzania

Jako ryzyko istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV.

Do kategorii rodzajów ryzyka istotnego zaliczone zostały:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe.

Oprócz ryzyk istotnych, Bank wyróżnił również ryzyka (których nie traktuje jako istotne):

- 1) ryzyko braku zgodności;
- 2) ryzyko wynikające ze zmian otoczenia makroekonomicznego;
- 3) ryzyko wynikające ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych.

W stosunku do ryzyk objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały polityki, strategię i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk, metody pomiaru i system raportowania oraz informacje na temat metod i technik redukcji ryzyka oraz system raportowania.

Strategie i polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami

1. Ryzyko kredytowe i koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;

- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 8%;
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 70% funduszy własnych Banku;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu zatwierdzonego w Zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, lecz nie więcej niż 350% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 9% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;

- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza poziomów określonych w § 23 Strategii zarządzania ryzykiem.
- 2) stosowanie wskaźników LtV, nie przekraczających norm ustanowionych przez bank;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 35 lat dla klientów detalicznych i do 20 lat dla klientów instytucjonalnych.
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na umiarkowanym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 3% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 45% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza poziomów określonych przez bank.

2. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizacja kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;

- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3. Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych,
- 2) tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 3) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 4) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 5) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 6) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

4. Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;

- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku ;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym (w praktyce oznacza to, że gdyby na dany moment Bank spieniężył wszystkie swoje aktywa to wystarczy środków na zaspokojenie wszystkich zobowiązań; niewypłacalność banków powstawała najczęściej wtedy, gdy rosły kredyty zagrożone, więc wartość aktywów spadała);
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności
- 11) w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

5. Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

6. Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;

- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie w 2018 roku – 13,875%, od 2019 – 14%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie w 2018 roku – 10,875%, od 2019 – 11,5%;;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie w 2018 roku – 9,375%, od 2019 – 10%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 96%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,33%;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił co najmniej 90% funduszy Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3), 4) i 5);
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

7. Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest wzmocnienie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank,

Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykami kluczową rolę odgrywa dobrze funkcjonujący System Informacji Zarządczej (zwany dalej SIZ).

Opiera się on na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem instrukcji SIZ powinny pozwolić na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
- 2) zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1), powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku,
- 4) przyjmuje się, że kontrolę nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) każdorazowo po dokonaniu importu danych z systemu operacyjnego przeprowadzana jest kontrola ich jakości w oparciu o analizę zgodności danych ze sprawozdawczością Banku (sprawozdania obligatoryjnie sporządzane na potrzeby NBP i KNF) za dany okres sprawozdawczy oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi. Dane sprawozdawcze są sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych, które podlegają weryfikacji przez biegłego rewidenta. Ponadto jakość informacji jest poddawana audytowi wewnętrznemu w ramach audytu poszczególnych rodzajów ryzyka i adekwatności kapitałowej,
- 7) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych,
- 8) system informacji zarządczej podlega badaniu przez SSO SGB.

Strategia w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka.

Celem ograniczania ryzyka, Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w CRR, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białogardzie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białogardzie

/-/ Ireneusz Górski

/-/ Dorota Maroń

/-/ Agnieszka Kozakiewicz

Białogard, dnia 14 maja 2019 r.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białogardzie oświadcza, że obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP	70% funduszy własnych	32,09%	45,84%
Wartość portfela o charakterze handlowym	0	0%	X
Udział należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w ogólnej kwocie należności od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych (wskaźnik należności zagrożonych)	Max 8%	3,82%	47,72%
Udział rezerw celowych od należności zagrożonych i odpisów na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w należnościach zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych (poziom orezerwowania)	Min 33%	80,85%	X
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym	Max 2%	0,01%	0,73%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 75%	62,41%	83,22%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 9%	3,76%	41,77%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego	Max 2%	0,01%	0,35%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 45%	31,93%	70,96%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 3%	0,47%	15,67%

Ryzyko operacyjne			
Wartość strat przekraczająca wielkość regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	0	0	X
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 2%	0,12%	5,76%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	0	X
Wskaźnik LCR (uwzględniający traktowanie środków na rachunku Minimum depozytowego jako aktywa płynne)	Poziom zgodny z obowiązującymi przepisami pomnożony przez współczynnik 0,8	189%	X
Wskaźnik NSFR	Min 100%	149,44%	X
Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	Min 105%	203,14%	X
Ryzyko stopy procentowej			
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 5%	0,05%	0,98%
Ryzyko kapitałowe			
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 6,375%	18,48%	289,88%
Współczynnik kapitału Tier I	Min 10,875%	18,48%	169,93%
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 13,875%	18,48%	133,19%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	7,43%	247,67%

Udział kosztów działania powiększonych o amortyzację w wyniku z działalności bankowej powiększonego o pozostałe przychody operacyjne minus pozostałe koszty operacyjne (wskaźnik C/I)	Max 85%	66,22%	77,91%
Udział annualizowanego wyniku finansowego brutto w należnościach zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	Min 10%	52,69%	526,94%
Zaangażowanie Banku Spółdzielczego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego / suma bilansowa Banku Spółdzielczego	Min 0,5%	0,6%	129,89%

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białogardzie

/-/ Ireneusz Górski

/-/ Dorota Maroń

/-/ Agnieszka Kozakiewicz

Białogard, dnia 14 maja 2019 r.